

Farzana och Said Temor Tahiri. Dotter och far i en trädunge, där det bara för några år sedan inte fanns någon grönska alls.

Grönare landskap handlar om överlevnad

Runt avlägsna byar utanför staden Bamiyan blir dalgångarna för var dag allt grönare. Människors förståelse ökar för hur de kan ta naturen till hjälp för att få en bättre levnadsstandard och skydda sig mot naturkatastrofer. TEXT OCH FOTO: BJÖRN LINDH

Läs Björn Lindhs
blogg -
www.sak.se/blogg

HÄR ÄR VI UNGEFÄR SÅ långt bort man kan tänka sig från de möten där välklädda herrar och damer samlas för att försöka enas om ett klimatavtal. Här bestämmer klimatet och naturen villkoren för livet självt. Den skiljelinje vi drar i Sverige mellan vad som är en miljöaktivitet och vad som inte räknas till miljö gäller inte här.

Abdulghani är en engagerad man, ordförande i den lokala utvecklingskommittén i byn Jawkar. När han berättar om nyttan med miljöprojekten i hans by så tar han spontant upp att kvinnorna fått betalt för att sy bäckassar med miljöbudskap på. Samma sak lyfter byns kvinnor fram, när jag får tillfälle till ett kort möte med dem.

Det kan låta som att byborna trots miljöprojekt och miljöutbildningar helt missförstått vad insatserna går ut på. Men lyssnar man på Alec Knuerr, som arbetar på det

lilla kontor som FN:s miljöprogram (UNEP) har i Bamiyan, så blir det lite lättare att förstå.

– Klimatfrågan handlar om överlevnad, säger Alec Knuerr.

Och ser man det på det viset är pengar i handen för att sy tygkassar lika viktigt som att skörden inte torkar eller sköljs bort av översvämningar. De båda insatser som A-Nytt får titta närmare på handlar i grunden om att hitta naturliga vägar att förebygga naturkatastrofer, som tar många människors liv varje år.

I byarna syns träd som planterats på bergssluttningar där laviner och jordskred dragit fram. I dalgångar där vattnet kunna forsa över den hårda jorden och svepa med sig potatisskörden finns träd och grönska. Men projekten har ett brett anslag och frågar man byborna så är det inte att förebygga naturkatastrofer som är viktigast.

Allt fler träd i byn Jawkar ger både grönska och bättre skydd mot jordskred och laviner.

– Vi tycker om våra träd. Vi använder dem för elda så vi kan laga mat, och för att bygga tak i husen, säger Mahdi, som är 9 år.

Detsamma lyfter Sardar Amiri, fram. Han är chef på organisationen Conservation Organization for Afghan Mountains (Coam), en lokal miljöorganisation i Bamiyan. Sardar, som är en äkta entusiast, kan nämna ytterligare ett antal fördelar med träden. Frukträd ger nyttig näring från aprikoser, äpplen och mandlar. Fukt och mandlar kan man sälja och tjäna pengar på. Det kan man också göra med själva träden. Att hugga ner och sälja en sex meter hög poppel ger en inkomst på cirka 200 kronor.

– Det är ingen risk att byborna hugger ner för mycket för att tjäna pengar. Tvärtom så har de insett att de både kan tjäna pengar och få andra fördelar genom träden och därför börjat plantera fler på egen hand, säger Sardar Amiri.

FN-organet UNEP och Coam jobbar tätt ihop. För en utomstående är det nästan svårt att se vad som är vad.

"Jag har stött på stora organisationer som säger att deras uppdrag är att ge människor mat i magen idag och att de struntar i konsekvenserna på sikt.

Alec Knuerr, UNEP.

Ena stunden är man i Coams trädplantering, och går man några meter till så har man kommit till UNEPs träd. Här är FN nere och jobbar på verklig marknivå.

UNEP har i sin tur olika bidragsgivare för insatserna i regionen Bamiyan. På de flesta material sitter en finsk

flagga, som visar att Finland är med och bidrar. Estland är inblandat på ett hörn, samt Storbritannien. Dessutom finns en rad andra aktörer som gör olika saker. Bamiyan är känt för sin potatis. Runt om provinshuvudstaden har det byggts ett slags potatiskällare, som alla har en japansk flagga på sig. World Food Program har ett program som kallas arbete för mat. Bamiyan är populärt bland biståndsgivarna eftersom det är fredligt, så det går att bedriva bistånd utan att hela tiden störas av krig och konflikt.

Men alla biståndsgivare har inte klimat och miljö högt upp på sin dagordning.

– Jag har stött på stora organisationer som säger att deras uppdrag är att ge människor mat i magen i dag och att de struntar i konsekvenserna på sikt. Men vad händer om människor om fem år inte har något att äta för att skörden torkat eller spolats bort i en översvämning? säger Alec Knuerr på UNEP.

Så vad säger då byborna själva om de stora globala miljö- och klimatfrågorna. Ja, spontant är det ingen som säger något. Ingen nämner att det ska äga rum något slags möte i Paris där det ska pratas klimatavtal. Men när de får frågan säger en del att de hört om klimatfrågan genom media. Farzana, 16, är blyg och vill helst inte säga något alls, men berättar i alla fall att de pratat miljöfrågor i skolan. För alla är den självklara utgångspunkten att utgå från sin egen överlevnad.

Den här byn ligger så högt upp i bergen att det är kallt.

– När det blivit varmare kan vi odla frukt och potatis, och det är förstås bra. Fast vi oroar oss för om det blir så varmt att det inte kommer snö. Hur ska vi då få vatten? säger Salima, från byn Jawkar.